Concept Noordwijkerhout

Verordening tegenprestatie naar vermogen, Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek (Noordwijkerhout) 2017

De raad van de gemeente……..;

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek van ……..;

Gelet op de Gemeenschappelijke Regeling van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek;

Gelet op de artikel 8a eerste lid, onderdeel b, van de Participatiewet;

BESLUIT

vast te stellen de:

Verordening tegenprestatie naar vermogen Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2017

Paragraaf 1 Begripsomschrijvingen

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

1. Alle begrippen die in deze verordening worden gebruikt en die niet nader worden omschreven, Hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet, Ioaw, Ioaz en de Algemene wet bestuursrecht.
2. In deze verordening wordt verstaan onder:
   a. dagelijks bestuur: het dagelijks bestuur van de Intergemeentelijke sociale dienst Bollenstreek;
   b. bijstandsgerechtigden: personen met een uitkering ingevolge de Participatiewet, de IOAW of de IOAZ;
   c. wet: de Participatiewet.
   d.. IOAW: de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;
   e. IOAZ: de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;

Paragraaf 2 Bevoegdheid dagelijks bestuur

Artikel 2. Bevoegdheid dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur maakt gebruik van zijn bevoegdheid om aan uitkeringsgerechtigden een tegenprestatie naar vermogen op te leggen als bedoeld in artikel 9 eerste lid onder c van de wet.

Paragraaf 3 Doelgroep

Artikel 3. Doelgroep van de tegenprestatie naar vermogen

1. Onverlet het bepaalde in de wet is de tegenprestatie naar vermogen van toepassing op de bijstandsgerechtigde die in beginsel gedurende een onafgebroken periode van 24 maanden is aangewezen op een uitkering.
2. Het dagelijks bestuur kan bij nadere regels van de verplichting als bedoeld in het eerste lid vrijstelling geven.

Paragraaf 4 Procedure

Artikel 4. Initiatief bij de bijstandsgerechtigde

1. De bijstandsgerechtigde, behorend tot de doelgroep als bedoeld in artikel 3, krijgt eerst gedurende 4 weken de gelegenheid om zelf een tegenprestatie naar vermogen te regelen.
2. Het dagelijks bestuur kan de termijn, als bedoeld in lid 1, eenmaal verlengen met een periode van 4 weken.
3. Indien de bijstandsgerechtigde er niet in slaagt om binnen de termijn als bedoeld in het eerste dan wel tweede lid een tegenprestatie naar vermogen te regelen, legt het dagelijks bestuur door middel van een beschikking de tegenprestatie naar vermogen op.

Artikel 5. Inhoud van de beschikking

In de beschikking als bedoeld in artikel 4 lid 3, worden (in ieder geval) opgenomen:
a. een duidelijke omschrijving van hetgeen de bijstandsgerechtigde gaat doen;
b. de omvang en duur van de tegenprestatie;
c. waarom deze tegenprestatie voor deze bijstandsgerechtigde geschikt is.

Paragraaf 5 Duur en omvang

Artikel 6. Duur en omvang van de tegenprestatie

1. De duur en omvang van de tegenprestatie naar vermogen bedraagt in beginsel tenminste 8 en maximaal 15 uren per week gedurende in beginsel minimaal 15 en maximaal 30 weken per 12 maanden.

Paragraaf 6 Verbod van verdringing

Artikel 7. Verbod van verdringing reguliere banen

1. De tegenprestatie is additioneel van aard en mag niet leiden tot verdringing van reguliere banen .
2. Het dagelijks bestuur kan hieromtrent nadere regels stellen.

Paragraaf 7 Slotbepalingen

Artikel 8. Uitvoering

Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van het bepaalde in deze verordening.

Artikel 9. Hardheidsclausule

Het dagelijks bestuur kan ten gunste van de bijstandsgerechtigde afwijken van de bepalingen van deze verordening, indien toepassing hiervan leidt tot onbillijkheden van overwegende aard.

Artikel 10. Situaties waarin deze verordening niet voorziet

In gevallen, de uitvoering van deze verordening betreffende, waarin deze verordening niet voorziet, beslist het dagelijks bestuur of maakt het nadere regels.

Artikel 11. Intrekken oude verordening

De Verordening tegenprestatie naar vermogen, Participatiewet, iOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2015 wordt ingetrokken per inwerkingtreding van de Verordening tegenprestatie naar vermogen, Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek (Noordwijkerhout) 2017.

Artikel 12. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking de dag volgend op publicatie
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening tegenprestatie naar vermogen Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek (Noordwijkerhout) 2017.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van ……..

De voorzitter,
De griffier,

Toelichting op de Verordening tegenprestatie naar vermogen 2017(Noordwijkerhout|)

Algemeen

De tegenprestatie is geregeld in artikel 9 lid 1 onderdeel c van de wet.
Daarbij moet het dus gaan om:

a. iemand met een bijstands -IOAW of IOAZ uitkering

De tegenprestatie geldt zowel voor mensen die de bijstand om niet ontvangen als voor mensen die de bijstand in de vorm van een geldlening ontvangen, bijvoorbeeld in verband met het bezit van een eigen woning moet overwaarde. Voor iemand die alleen bijzondere bijstand ontvangt geldt de tegenprestatie niet, alsmede ook voor uitkeringsgerechtigden die buiten de omschrijving van de doelgroep ontvangen (artikel 3) c.q. vrijgesteld zijn op grond van de wet (zie toelichting op artikel 3, hieronder)

b. onbetaalde werkzaamheden

Het gaat hier om werkzaamheden waar geen loon wordt betaald. Als er wel loon wordt betaald dan is er sprake van reguliere werkzaamheden.
Als alleen een onkosten- of vrijwilligersvergoeding wordt betaald, dan is toch sprake van onbetaalde werkzaamheden. Gaat het om een onkostenvergoeding op basis van daadwerkelijk gemaakte kosten (belanghebbende heeft bonnetjes gedeclareerd) dan hoeft hier niets mee gedaan te worden met betrekking tot de uitkering. Gaat het om een vrijwilligersvergoeding, dan kan een deel worden vrijgelaten. Het onderscheid tussen vrijwilligerswerk en een tegenprestatie zit in het verplichte karakter van de tegenprestatie.
Vrijwilligerswerk is onbetaald werk dat volledig vrijwillig (onverplicht) wordt gedaan in enig georganiseerd verband, voor anderen of de samenleving. Werkzaamheden die iemand als vrijwilliger doet, kunnen ook worden gedaan in het kader van de tegenprestatie. Het is aan de gemeente (dagelijks bestuur) om te bepalen of iemand hiermee aan zijn verplichtingen tot het doen van een tegenprestatie heeft voldaan.

c. werkzaamheden die additioneel zijn op reguliere arbeid

Het moet gaan om werkzaamheden waar in deze tijd en op deze plaats geen enkele bereidheid is om daar een geldelijke beloning voor te betalen. Ook hier geldt dat het plaats- en tijdgebonden is. Dat betekent dat het noodzakelijk is om regelmatig te evalueren of de werkzaamheden nog steeds als additioneel kunnen worden beschouwd. Er is een groot grijs gebied waar verdringing van de arbeidsmarkt op de loer ligt. Zie ook de toelichting op artikel 7.

d. werkzaamheden waarvan het primaire doel niet is arbeidsinschakeling

Het primaire doel van de tegenprestatie is dat iemand maatschappelijk nuttige activiteiten verricht in ruil voor de uitkering. Dat betekent niet dat de tegenprestatie niet mag bijdragen aan arbeidsinschakeling. Het kan een mooie manier zijn voor bijstandsgerechtigden om te (blijven) participeren in de samenleving en om een sociaal netwerk, arbeidsritme en regelmaat te behouden. Dit zijn ook noodzakelijke voorwaarden om de kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. Arbeidsinschakeling mag zonder meer een secundair doel kan zijn, maar als het hoofdzakelijk of uitsluitend gericht is op arbeidsinschakeling, dan is sprake van een re-integratietraject of participatieplaats.

e. werkzaamheden die nauwkeurig omschreven zijn en afgestemd op de capaciteiten en mogelijkheden van belanghebbende.

Zie daarvoor de toelichting op artikel 5.

f. werkzaamheden beperkt in duur en omvang

Zie daarvoor de toelichting op artikel 6.

g. maatschappelijk nuttige activiteiten

Een onderdeel van de definitie is dat het moet gaan om maatschappelijk nuttige activiteiten. Wanneer is een activiteit maatschappelijk nuttig? Dit begrip wordt niet nader omschreven in de wetgeving en er is (tot op heden) nog geen jurisprudentie over. Het kan gaan om activiteiten die nuttig zijn voor de lokale omgeving of voor de gemeente zelf. Maar ook de ontwikkeling van de uitkeringsgerechtigde die de tegenprestatie uitvoert wordt als maatschappelijk nuttig beschouwd. Bijvoorbeeld omdat de tegenprestatie mensen weer actief krijgt. Dit kan op de lange termijn helpen om de kosten voor de gemeenschap te reduceren.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

In lid 1 wordt bij het beschrijven van de begrippen die in de verordening voorkomen zoveel als mogelijk aangesloten bij de begripsbepalingen uit de Participatiewet, IOAW/IOAZ en de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Daar waar mogelijk wordt naar de betreffende artikelen in de Participatiewet verwezen.

Artikel 2. Bevoegdheid dagelijks bestuur

Ingevolge artikel 8a van de wet stelt de gemeenteraad bij verordening regels vast gericht op het opdragen van de tegenprestatie. Dit artikel bepaalt nu dat het dagelijks bestuur die tegenprestatie naar vermogen oplegt (binnen de randvoorwaarden van de verordening.

Artikel 3. Doelgroep van de tegenprestatie naar vermogen

Dit artikel bepaalt dat het dagelijks bestuur niet aan alle bijstandsgerechtigden een tegenprestatie naar vermogen oplegt, maar alleen aan diegenen die gedurende een langere periode (te weten 24 maanden aaneengesloten) een uitkering ontvangen. De eerste jaren zal de focus vooral gericht zijn op re-integratie. Daarnaast geldt dat naarmate men langer een uitkering ontvangt, de rechtvaardiging om iets terug te doen voor de uitkering groter wordt. Indien de bijstandsgerechtigde al vrijwilligerswerk doet, kan dit reden zijn om geen tegenprestatie van hem te verlangen. Het dagelijks bestuur kan hieromtrent nadere regels stellen. Indien de bijstandsgerechtigde bijvoorbeeld een traject volgt richting werk kan dit reden zijn om geen tegenprestatie van hem te verlangen. Dit zal ook het geval zijn indien de bijstandsgerechtigde al onbeloonde maatschappelijke nuttige activiteiten verricht van een zekere omvang. Het dagelijks bestuur kan hieromtrent nadere regels stellen. Maatwerk staat daarbij voorop.

Voor de inwoners van alle 5 de ISD gemeenten geldt nog het volgende.
Overigens geeft de wet aan dat bepaalde groepen zijn vrijgesteld van de tegenprestatie.
Vrijgesteld van de tegenprestatie zijn namelijk:
- zij die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn en op grond daarvan volledig zijn vrijgesteld van de arbeids- en re-integratieverplichting (art 9, vijfde lid, van de Participatiewet).
- zij die een dringende reden hebben en die op grond daarvan tijdelijk zijn vrijgesteld van de arbeidsverplichting en de tegenprestatie. Zorgtaken kunnen als dringende reden worden aangemerkt voor zover hiermee geen rekening kan worden gehouden door middel van een voorziening als bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a van de Participatiewet/artikel 34, eerste lid, onderdeel a, van de IOAZ/IOAZ (artikel 9, tweede lid, van de Participatiewet / 37a, eerste lid, van de IOAW/IOAZ).
- op wie artikel 9a van de Participatiewet/artikel 38 IOAW/IOAZ van toepassing is (ontheffing plicht tot arbeidsinschakeling alleenstaande ouders).

Artikel 4. Initiatief bij de bijstandsgerechtigde

Net zoals het geval is bij de uitvoering van de WMO, de schulddienstverlening en het minimabeleid, is de verhouding tussen overheid en burger (steeds meer) aan het kantelen. Was het eerst zo dat de overheid voor alles zorgde nu is veel meer de burger aan zet (eigen verantwoordelijkheid)
Vandaar dat in overeenstemming daarmee, in dit artikel geregeld is dat de bijstandsgerechtigde eerst zelf de verantwoordelijkheid krijgt om zijn tegenprestatie naar vermogen te regelen.
Hiervoor krijgt hij een termijn van 4 weken. Het dagelijks bestuur heeft de mogelijkheid deze termijn te verlengen met nog eens 4 weken bijvoorbeeld als de bijstandsgerechtigde wegens belemmerende persoonlijke omstandigheden niet in staat is om in 4 weken een tegenprestatie naar vermogen te vinden
Lukt de bijstandsgerechtigde het niet om een tegenprestatie te vinden dan zal het dagelijks bestuur in deze het initiatief moeten over nemen.

Artikel 5. Inhoud van de beschikking

Individualisering is noodzakelijk om het onderscheid te maken met verplichte arbeid.

Het enkel stellen dat de bijstandsgerechtigde niet beperkt is zodat hij alle soorten werkzaamheden kan verrichten, is dan ook onvoldoende.
Voor de tegenprestatie is de term ‘naar vermogen’ van belang. Is er een tegenprestatie opgelegd die de bijstandsgerechtigde kan uitvoeren? Daarbij spelen verschillende zaken een rol, zoals lichamelijke en geestelijke gesteldheid, de mogelijkheid om op de werkplek te komen en de afstemming op de zorgtaken.
Deze individuele omstandigheden zullen door de consulent met de bijstandsgerechtigde besproken moeten zijn.

Er zal dus maatwerk moeten worden geleverd, waarbij op individuele basis wordt aangegeven waarom deze activiteit geschikt is voor deze persoon en hoe deze activiteiten zijn afgestemd op de capaciteiten en mogelijkheden van de bijstandsgerechtigde.

Artikel 6. Duur en omvang van de tegenprestatie

Uit jurisprudentie blijkt dat 32 uur per week in ieder geval te veel wordt gevonden voor de tegenprestatie. Dat oordeel zou anders kunnen luiden als het gaat om eenmalig 32 uur in één week. Dat is een wezenlijk andere situatie.
Overeenkomstig de bedoelingen van de wetgever is er voor gekozen de omvang en duur van de tegenprestatie in tijd te beperken: het gaat in principe om kortstondige werkzaamheden.
Het invoeren van alleen een ondergrens (dus de duur en omvang van de tegenprestatie te verbinden aan een minimum aantal weken en uren) zou echter in strijd zijn met het karakter van de tegenprestatie. Vandaar dat de verordening tevens het maximum aantal uren en weken op jaarbasis aangeeft.

Artikel 7. Verbod van verdringing reguliere banen

Zie ook de toelichting onder algemeen.
SZW, VNG en Divosa hebben enkele keren met elkaar gesproken over spelregels ter voorkoming van verdringing van reguliere banen bij de toepassing van de tegenprestatie.
Zij kwamen tot een aantal aanbevelingen, dat in het hiernavolgende is overgenomen.

“- Het gaat om activiteiten waar evident geen betaling tegenover staat. Het mag daarom niet gaan om activiteiten waarvoor de uitkeringsgerechtigde of een ander normaal gesproken betaald wordt of eerder (minder dan één jaar geleden) nog· betaald werd. Dit is het geval als eerder bestaande arbeidsplaatsen met· vergelijkbare werkzaamheden binnen deze periode zijn wegbezuinigd bij de betreffende (overheids-)organisatie.
- Er mag geen vacature openstaan voor dezelfde of bijna dezelfde activiteiten als die bij de tegenprestatie zouden worden uitgevoerd.
- Het verdient de voorkeur om de activiteiten die in het kader van de tegenprestatie· worden verricht binnen de maatschappelijke organisatie veel te laten wisselen en/of de mensen te laten rouleren over afdelingen en organisatie onderdelen. Dit benadrukt het incidentele karakter van de activiteiten en· kan voor de uitkeringsgerechtigde bovendien extra leerzaam zijn.
- Het is raadzaam dat het college (dagelijks bestuur) afspraken maakt met relevante partijen die zich mogelijk benadeeld voelen. Denk aan werkgevers- en werknemersorganisaties in het kader van de lokale/regionale arbeidsmarktsituatie· en aan lokale maatschappelijke organisaties en vrijwilligersorganisaties.
- Ook als de uitkeringsgerechtigde zelf een voorstel doet voor de invulling van de· tegenprestatie is een toets daarvan op verdringing nodig.”

Inmiddels heeft de Tweede Kamer de wet verdringingstoets aangenomen. Of deze wet ook door de Eerste Kamer komt is nu nog niet duidelijk.
In ieder geval kan het dagelijks bestuur bij de nadere regelstelling ook gebruik maken van de in die wet genoemde criteria waaraan de verdringing wordt getoetst.
.

.**Artikel 8. Uitvoering**

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 9. Hardheidsclausule

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 10. Situaties waarin deze verordening niet voorziet

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 11. Intrekken oude verordening

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 12. Inwerkingtreding en citeertitel

Dit artikel spreekt voor zich.